

Sygn. akt V CZ 51/19

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości G. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą G. T. Usługi Remontowo-Budowlane "E." w upadłości likwidacyjnej

przeciwko A. T.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 14 listopada 2019 r.,

zażalenia strony powodowej na wyrok Sądu Okręgowego w C.

z dnia 6 maja 2019 r., sygn. akt VI Ca (...),

uchyla zaskarżony wyrok pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego do orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w C. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w C. z dnia 26 września 2018 r. w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości G. T. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą G. T. Usługi Remontowo – Budowlane „E.” w upadłości likwidacyjnej przeciwko A. T. o zapłatę 67.200,00 zł z ustawowymi odsetkami i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Podstawę rozstrzygnięcia stanowił art. 386 § 4 k.p.c.

w części, w której mowa o nierozpoznanie istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji. Sąd Okręgowy zakwestionował nieprzeprowadzenie przez Sąd Rejonowy dowodu z przesłuchania stron, brak ustaleń w przedmiocie podstawy (tytułu) przelewów dokonanych między pozwaną A. T. i jej małżonkiem G. T., a także niedostateczne rozważenie podstawy prawnej żądania powoda.

Zażalenie na wyrok kasatoryjny wniósł powód, zaskarżając go w całości. Zarzucił naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. i art. 386 § 4 k.p.c. przez ich błędne zastosowanie. Na tej podstawie wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, czy orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., a więc, czy powołana przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia odpowiada wskazanej w uzasadnieniu podstawie ustawowej i czy rzeczywiście wystąpiła w sprawie. Dokonywana ocena ma charakter jedynie formalny i nie wkracza nie tylko w ocenę merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w kwestii materialnoprawnych podstaw rozstrzygnięcia, lecz także w ocenę prawidłowości zastosowania przez ten sąd innych przepisów prawa procesowego, nie związanych bezpośrednio ze wskazaną przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji (por. np. postanowienia z dnia 7 listopada 2012 r. IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41, z dnia 25 czerwca 2015 r., V CZ 6/16, nie publ., z dnia 29 października 2015 r., I CZ 92/15, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2016 r., II CZ 6/15, nie publ. i z dnia 28 sierpnia 2019 r., III CZ 22/19, nie publ.).

W wyniku utrwalonej wykładni nierozpoznanie istoty sprawy rozumiane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, do czego doszło z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że

istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936/315; z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, nie publ.; a także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, nie publ., z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999/1/22, z dnia 3 lutego 1999 r., III CKN 151/98, nie publ.; z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ.; z dnia 26 listopada 2012 r., I CZ 147/12, nie publ. oraz z dnia 16 listopada 2012 r., III CZ 83/12, nie publ.).

Przenosząc powyższe na okoliczności badanej sprawy należy stwierdzić, że nie zachodziły przesłanki usprawiedliwiające wydanie wyroku kasatoryjnego. Analiza uzasadnienia sądu pierwszej instancji dowodzi, że Sąd Rejonowy odniósł się do materialnej podstawy powództwa. W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że ewentualna odmienna ocena prawna sądu odwoławczego, nawet jeśli łączy się z potrzebą przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego, nie upoważnia do przypisania sądowi pierwszej instancji nierozpoznania istoty sprawy, a może jedynie dowodzić, że – zdaniem sądu odwoławczego – sprawa została rozpoznana nieprawidłowo. W takim wypadku sąd drugiej instancji, jako sąd merytoryczny, powinien naprawić dostrzeżone wadliwości, odpowiednio uzupełnić postępowanie dowodowe na podstawie art. 382 in fine k.p.c., z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z art. 381 k.p.c. lub przepisów szczególnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2016 r., II CZ 86/16, nie publ.) i należyście zastosować prawo materialne. Taki stan rzeczy jest konsekwencją systemu apelacji pełnej, w której druga instancja ma charakter merytoryczny (rozpoznawczy), a nie jedynie kontrolny (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2009, Nr 6, poz. 55; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2016 r., II CZ 113/16, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2014 r., IV CZ 129/13, nie publ., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2015 r., III CSK 221/14, nie publ.). Zauważyć też należy, że potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego nie stanowi przesłanki wydania wyroku kasatoryjnego, a obowiązek stosowania właściwego prawa materialnego z urzędu dotyczy sądów obu instancji.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

aj